

Національний університет
водного господарства та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

„_____” _____ 2019 р.

Національний університет
водного господарства та природокористування

06-08-68 РП

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
PROGRAM OF THE DISCIPLINE

ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА СФЕРИ
ПОСЛУГ
PLANNING AND ORGANIZATION OF BUSINESS
ACTIVITIES

Спеціальність
Specialty

073 «Менеджмент»
073 «Management»

Рівне – 2019

Національний університет
та природокористування

Робоча програма «Планування діяльності підприємства сфери послуг»
для студентів, які навчаються за спеціальністю **073 «Менеджмент»**
Рівне: НУВГП, 2019. 19 с.

Розробник: Пахаренко О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту

Робочу програму схвалено засіданні кафедри **менеджменту**

Протокол від «__» _____ 201 року № _____

Завідувач кафедри _____ (Кожушко Л.Ф.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю
073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Протокол від „_____” _____ 2019 року № _____

Голова науково-методичної комісії _____ Кожушко Л.Ф.
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Пахаренко О.В., 2019 рік

© НУВГП, 2019 рік

ВСТУП

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Планування діяльності підприємства сфери послуг» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сутність та методологія планування діяльності підприємства, технології та засоби стратегічного, тактичного, оперативного-календарного планування, основи планування виробничої програми, матеріально-технічного забезпечення, персоналу, фінансів, собівартості, витрат підприємства тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Планування діяльності підприємства сфери послуг» є складовою частиною циклу фундаментальної підготовки студентів за спеціальністю «Менеджмент». Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Теорія організацій», а також цілеспрямованої роботи під час вивчення спеціальної літератури, активної роботи на лекціях, практичних заняттях та самостійної роботи.

Анотація

Дисципліна «Планування діяльності підприємства сфери послуг» є невід'ємною частиною формування професійної компетентності студентів спеціальності 073 «Менеджмент». Дисципліна «Планування діяльності підприємства сфери послуг» направлена на оволодіння теоретичними знаннями понять, цілей, принципів, методологічного інструментарію планування діяльності підприємства; організаційних форми і структури окремих видів планування, інформаційного і програмного забезпечення; оцінки ефективності розроблювальних планів, організацію планової роботи на підприємстві, бізнес-планування.

Ключові слова: планування, виробнича програма, стандарти, процесний підхід, бізнес-планування.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Abstract

Discipline "Planning of the activity of the enterprise sphere of services" is an integral part of the formation of professional competence of students of the specialty 073 "Management". Discipline "Planning of the activity of the enterprise sphere of services" is aimed at mastering theoretical knowledge of concepts, goals, principles, methodological tools for planning the activities of the enterprise; organizational forms and structure of individual types of planning, information and software; evaluation of the effectiveness of development plans, organization of planned work in the enterprise, business planning.

Key words: planning, production program, standards, process approach, business planning.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u>	скорочений термін навчання Нормативна	
Модулів: 1	Спеціальність <u>073 «Менеджмент»</u>	<i>Рік підготовки</i>	
Змістових модулів: 2		3-й	4-й
Загальна кількість годин: 150		<i>Семестри</i>	
		5	7
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 СРС – 4	Рівень вищої освіти: <u>бакалавр</u>	28 год.	2 год.
		<i>Практичні</i>	
		22 год.	12 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		–	–
		<i>Самостійна робота</i>	
		100 год.	136 год.
Вид підсумкового контролю:			
залік	залік		

Примітка

Питома вага кількості годин аудиторних занять, самостійної й індивідуальної роботи у загальній кількості годин становить:

для денної форми навчання – 44,4% до 55,5%;

для заочної форми навчання – 8,9% до 91,1%.

Метою викладання дисципліни „Планування діяльності підприємства сфери послуг” є формування у студентів системи знань з оволодінні методологією, технологією та засобами стратегічного, тактичного, оперативно-календарного планування, основами планування виробничої програми, матеріально-технічного забезпечення, персоналу, фінансів, собівартості, витрат підприємства тощо.

Вивчення курсу „Планування діяльності підприємства сфери послуг” передбачає розв’язання таких **завдань**:

- опанувати термінологію та організаційні засади планування та організації діяльності підприємства;
- поглиблено вивчити основи організації планової роботи на підприємстві;
- ознайомитися із методами та підходами щодо оперативного планування підприємств різних форм власності;
- ознайомитися із особливостями розробки та впровадження виробничої програми підприємства;
- з’ясувати сутність планування та організації матеріально-технічного забезпечення підприємства;
- ознайомитися із основними принципами та особливостями проведення фінансового планування на підприємстві.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- поняття, цілі, принципи, методологічний інструментарій планування діяльності підприємства;
- організаційні форми і структуру окремих видів планування;
- інформаційне і програмне забезпечення;
- оцінку ефективності розроблювальних планів;
- організацію планової роботи на підприємстві;
- вітчизняний і міжнародний досвід з планування діяльності підприємства;
- бізнес-планування.

- ✓ організовувати внутрішньофірмове планування, розробляти стратегічні;
  - ✓ інтерпретувати і застосовувати на практиці тактичні й оперативні плани;
  - ✓ розробляти виробничу програму;
  - ✓ визначати потребу в персоналі, планувати фонд оплати праці
  - ✓ здійснювати поточну перевірку виконання планів;
- використовувати сучасні методи прийняття планових рішень.

Основні вміння студенти набувають під час вивчення лекцій, в ході практичних занять, а також самостійно при підготовці самостійних робіт. У результаті вивчення курсу студенти повинні вміти застосовувати набуті знання у практичній діяльності.

У результаті вивчення дисципліни «Планування діяльності підприємства сфери послуг» студенти мають отримати ґрунтовні знання з планування діяльності підприємства, навички самостійного творчого мислення, вміння розробляти та впроваджувати плани на підприємствах та організаціях

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Теоретичні основи планування діяльності підприємства

Сутність планування. Форми планування. Необхідність проведення планування в умовах ринку. Типи планування. Види планів.

Тема 2. Методологічні основи планування діяльності підприємства

Методологічні принципи планування. Підприємство як об'єкт та предмет планування. Методи прийняття планових рішень. Система показників, що використовуються в плануванні.

Тема 3. Прогнозування та його роль у плануванні діяльності підприємства

Суть і поняття прогнозування. Етапи прогнозування. Основні методи прогнозування. Особливості прогнозування на певних етапах життєвого циклу підприємства.

Тема 4. Основи організації планової роботи на підприємстві

Види та етапи планування діяльності підприємства. Основні форми організації планової роботи. Механізм планування діяльності підприємства. Види планів.

Тема 5. Стратегічне планування діяльності підприємства

Сутність та етапи стратегічного планування. Конкурентний аналіз. Методика розробки стратегії та стратегічного плану.

Тема 6. Оперативне планування діяльності підприємства

Сутність оперативного планування. Основні етапи складання оперативних планів та постановки завдань.

Тема 7. Бізнес-планування на підприємстві

Сутність бізнес планування. Структура бізнес-плану. Основні етапи складання бізнес-планів. Особливості бізнес-планів залежно від сфери діяльності підприємства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПЛАНУВАННЯ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 8. Планування виробничої програми підприємства

Показники та складові частини виробничої програми. Методика планування виробничої програми. Планування виробничої потужності підприємства. Розрахунок завантаження виробничого обладнання. Планування незавершеного виробництва.

Тема 9. Планування персоналу та оплати праці на підприємстві

Зміст і завдання плану з праці та персоналу. Методика розробки плану з праці та персоналу. Планування продуктивності праці. Планування потреби в персоналі. Планування фонду оплати праці на підприємстві.

Тема 10. Фінансове планування на підприємстві

Мета і завдання фінансового планування. Методика фінансового планування. Обґрунтування окремих частин фінансового плану. Бюджетування на підприємстві.

Тема 11. Планування матеріально-технічного забезпечення підприємства (МТЗ)

Мета та етапи розробки плану МТЗ. Методика планування потреби в матеріально-технічних ресурсах. Класифікація запасів підприємства.

Тема 12. Планування транспортно-складської системи підприємства

Мета та завдання розробки плану транспортно-складської системи підприємства. Методика планування потреби в транспортних засобах та складських площах.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
	Усьо- го	у тому числі					Усьо -го	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	ср		л	п	ла б	ін д	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 <i>Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти планування діяльності підприємства</i>												
Тема 1. Теорети чні основи планування діяльності підприємства	15	3	2			8		1	1			15
Тема 2. Методологічні основи планування діяльності підприємства	15	3	2			9			1			14
Тема 3. Прогнозування та його роль у плануванні діяльності підприємства	10	2	2			8			1			14
Тема 4. Основи організації планової роботи на підприємстві	10	2	2			8			1			12
Тема 5. Стратегічне планування діяльності підприємства	15	2	2			9			1			15
Тема	10	2	2			8			1			15

6. Оперативне планування діяльності підприємства												
Тема 7. Бізнес-планування на підприємстві	10	2	2			8						15
<i>Змістовий модуль 2. Планування основних складових потенціалу підприємства</i>												
Тема 8. Планування виробничої програми підприємства	15	2	2			8		1	2			10
Тема 9. Планування персоналу та оплати праці на підприємстві	10	3	2			9			2			10
Тема 10. Фінансове планування на підприємстві	15	3	2			9			2			10
Тема 11. Планування матеріально-технічного забезпечення підприємства (МТЗ)	15	2	1			8						3
Тема 12. Планування транспортно-складської системи підприємства	10	2	1			8						3
Усього годин	150	28	22			100		2	12			136

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	2	3	4
1	Тема 1. Теоретичні основи планування діяльності підприємства. Ситуаційна вправа “Загальні підходи до формування цілей та планів (на прикладі вітчизняних підприємств)”	2	
2	Тема 2. Методологічні основи планування діяльності підприємства. Ситуаційна вправа “Вибір методів планування для окремих сфер діяльності підприємства”	2	2
3	Тема 3. Прогнозування та його роль у плануванні діяльності підприємства. Розв’язок ситуаційно-розрахункової задачі “Прогнозування обсягів продажу фірми “Альфа”	2	2
4	Тема 4. Основи організації планової роботи на підприємстві. Ділова гра “Проектування матриці розподілу функцій управління підприємства”	2	2
5	Тема 5. Стратегічне планування діяльності підприємства. Методика розробки стратегії та стратегічного плану. Ділова гра “Формування стратегічного плану підприємства”	2	1
6	Тема 6. Оперативне планування діяльності підприємства. Вирішення ситуаційно-розрахункових задач.	2	
7	Тема 7. Бізнес-планування на підприємстві. Ділова гра “Розробка бізнес-плану підприємства”	2	2
8	Тема 8. Планування виробничої програми підприємства. Розрахунок основних показників та методика планування виробничої програми. Ділова гра “Оптимізація виробничої програми виробничого підприємства”	2	
1	2	3	4

9	Тема 9. Планування персоналу та оплати праці на підприємстві. Розв'язання ситуаційно-розрахункових задач “Розрахунок повної трудомісткості робіт та потреби в персоналі для виконання плану виробництва”	2	2
10	Тема 10. Фінансове планування на підприємстві. Методика фінансового планування та розробки окремих частин фінансового плану. Ситуаційно-розрахункова задача “Розробка фінансового плану для підприємства «Магніт»”.	2	
11	Тема 11. Планування матеріально-технічного забезпечення підприємства.. Вирішення ситуаційно-розрахункових задач “Розрахунок потреби в МТР”. “Планування закупівлі МТР”.	1	1
12	Тема 12. Планування транспортно-складської системи підприємства Вирішення ситуаційно-розрахункових задач “Визначення потреби у транспортних засобах для підприємства “Анкор”. “Розрахунок оптимальної площі складу для підприємства”	1	
Разом		22	12

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента полягає у поглибленні знань та умінь з усіх тем навчальної дисципліни. Самостійна робота потребує опрацювання додаткової навчальної літератури, нормативних документів, наукових праць та періодичних ділових видань. Виконуючи поставлені завдання, студенти набувають практичних навичок щодо застосування інструментарію планування діяльності підприємства сфери послуг.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання: 40 год. – підготовка до аудиторних занять;

30 год. – підготовка до контрольних заходів;

26 год. – опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів заочної форми навчання: 10 год. – підготовка до аудиторних занять;

30 год. – підготовка до контрольних заходів;

90 год. – опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	2	3	4
1	Розвиток планування. Планування в ринкових умовах господарювання. Сфера доцільного використання описових, пояснювальних та імітаційних моделей.	8	15
2	Особливості застосування різноманітних засобів і методів обґрунтування рішень у плануванні. Науково обґрунтовані норми і нормативи. Балансовий метод планування. Параметричний метод планування. Планування на основі функціонально вартісного аналізу.	10	10
3	Методи прогнозування фактографічні та евристичні. Застосування методів моделювання при прогнозуванні: методи математичного моделювання, проектування тренду, параметричні. Верифікація результатів прогнозування. Система прогнозів розвитку.	8	15
4	Механізм впливу параметрів підприємства на організаційну структуру планування. Особливості розробки планів на підприємствах з централізованим та децентралізованим управлінням.	9	12
5	Стратегічні наміри. Формулювання та впровадження стратегічних планів. Місце ризику при стратегічному плануванні на підприємстві.	8	10
6	Система оперативного-календарного планування. Диспетчерське регулювання. Планування і оцінка рівня ритмічності на підприємстві.	8	10

1	водного господарства 2	3	4
7	Вибір різновиду методики бізнес-плану з урахуванням його функціональної приналежності, виду діяльності, масштабів виробництва. Аналіз фінансових ресурсів підприємства й оцінка альтернативних схем фінансування проекту. Аналіз чутливості проекту.	8	10
8	Методи оптимізації виробничої програми Планування оптимальної структури номенклатурних позицій. Економіко-математичні методи, що застосовуються у процесі оптимізації виробничої програми Джерела планової економії ресурсів на підприємстві.	9	12
9	Розрахунки економії робочої сили під дією техніко-економічних факторів. Співвідношення зростання продуктивності праці й середньої заробітної плати.	8	10
10	Планування фінансових показників діяльності підприємства. Концепція контролінгу - інтегрованого інструменту планування і контролю.	8	12
11	Особливості визначення потреб в матеріально-технічних ресурсах у різних галузях. Способи забезпечення підприємства матеріальними ресурсами.	8	10
12	Розрахунок чисельності різних категорій робітників транспортного цеху. Планування собівартості транспортних робіт.	8	10
	Разом	100	136

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В процесі проведення лекційних та практичних занять використовуються такі методи активного навчання: диспути та дискусії; тематичні тести; розподіл ролей в аудиторії; ділові ігри; ситуаційні завдання, кейс-задачі, розрахункові задачі

При виконанні практичних задач та самостійної роботи використовуються засоби комп'ютерної техніки.

В ході проведення занять використовуються наступні ТЗН:

- мультимедійні засоби для слайдової презентації лекційного матеріалу (у програмі PowerPoint);
- друковані роздаткові матеріали.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу передбачається проведення таких видів контролю:

- поточний контроль здійснюється за допомогою проведення усного та письмового опитування, тестування;
- підсумковий контроль: екзамен.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Планування діяльності підприємства сфери послуг» є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо).

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі.

Критерії оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Розподіл балів, які отримують студенти денної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота												Су ма
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2					
60							40					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100
7	10	8	10	8	7	10	10	10	7	7	6	

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

Оцінювання студентів заочної форми навчання відбувається на підставі виконаного і захищеного індивідуального завдання, виконання завдань на аудиторних заняттях та модульного контролю.

Розподіл балів, які отримують студенти заочної форми навчання

Підготовка індивідуального завдання				Аудиторна робота	Сума
Теоретична частина	Практична частина	Оформлення	Захист	30	100
20	20	10	20		

Позитивні оцінки виставляються тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, і набрали за результатами поточного контролю не менше 60 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	зараховано
82-89	
74-81	
64-73	
60-63	
35-59	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Конспект лекцій з дисципліни «Планування діяльності підприємства»
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни
3. Нормативні документи
4. Презентаційні матеріали
5. 06-08-118 Методичні вказівки для виконання практичних занять та самостійного вивчення дисципліни «Планування діяльністю підприємства» студентами спеціальності 073 «Менеджмент» усіх форм навчання / Пахаренко О.В. – Рівне, НУВГП, 2019Р.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Андреюк Наталія Вікторівна, Минчинська Ірина Василівна. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник / Національна академія держ. податкової служби України. — Ірпінь, 2005. — 162с.
1. Брустінов В. М., Колишкіна Н. І Планування діяльності підприємства: теорія та практика: навч. посіб.. — Мелітополь : ТОВ "Видавничий будинок ММД", 2008. — 248с.
2. Зінь Е.А., Турченко М.О. Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2008. – 136 с
3. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства. Навч. Посіб. – К.: Каравела, 2003. – 432с.
4. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. / За заг. ред. В.Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2005. – 384 с.
5. Швайка Л.А. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник. - 3-тє вид., стереот.-Львів:Новий світ - 2005. - 268с
6. Шимко О.В., Рижиков В.С., Грибкова С.М., Шимко О.І., Щолокова А.Л. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб.- Київ:ЦНЛ, 2006. - 296с.

Допоміжна

1. Бондар І.Ю., Чаюн І.Ю. Планування виробничої програми підприємства та її ресурсне обґрунтування. – Київ. КДТЕУ. – 2000.
2. Грабовецький Б.Є. Економічне прогнозування і планування: Навч. посібник. - Київ:ЦНЛ, 2003. - 188с.

3. Дацій Олександр Іванович. Планування і контроль діяльності підприємства: Навч. посіб. / Гуманітарний ун-т "Запорізький ін-т держ. та муніципального управління". — Запоріжжя : ГУ "ЗІДМУ", 2005. — 206с.

4. Козловський Володимир Олександрович, Лесько Олександр Йосипович. Бізнес-планування: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Вінницький національний технічний ун-т. — Вінниця : Універсум-Вінниця, 2008. — 241с.: рис.,табл.

5. Семенов Г.А., Станчевський В.К., Панкова М.О., Семенов А.Г., Гребінець К.М. Організація і планування на підприємстві: Навч. посібник. - Київ:ЦНЛ, 2006. - 528с.

6. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга: пер. с нем. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 800с.

7. Ясинський В.В., Гайдей О.О. Бізнес-планування: теорія і практика: Навч. посібник. - Київ:Каравела, 2006. - 232с

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сервер Верховної Ради України. www.rada.gov.ua

2. Національний рейтинг товарів і послуг. <http://quality-rating.org.ua/ru/main>

3. Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості.
<http://www.ukrndnc.org.ua/index.php>

4. Сайт огляд харчових добавок.
http://prodobavki.com/legacy_documents

5. Державний комітет статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>